

Proponowane zmiany

w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt

W ocenie Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej uzasadnionym jest, aby w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 188 z późn. zm.) wprowadzić następujące zmiany:

1. dodać w art. 2 ustęp 3 o następującej treści:

„3. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna w drodze uchwały ustala minimalne standardy usług weterynaryjnych świadczonych przez lekarzy weterynarii, w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt, uwzględniając rodzaj zakładu leczniczego, poprzez określenie niezbędnego personelu, wyposażenia i sprzętu, a także koniecznych pomieszczeń do należytego wykonania określonej usługi weterynaryjnej.”

2. W art. 5 ustawy:

1. ust 1 przyjmuje brzmienie:

„1. Prawo do utworzenia i prowadzenia zakładu leczniczego dla zwierząt posiada:

1) lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 2 i art. 2a ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą;

2) spółka cywilna, spółka jawna lub spółka partnerska, której przedmiotem działalności jest świadczenie usług weterynaryjnych, i w której wspólnikami (partnerami) są wyłącznie lekarze weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu, o którym mowa w pkt 1.

3) państwowa jednostka organizacyjna lub prawna w tym w szczególności prowadząca działalność w zakresie ochrony zdrowia zwierząt lub opieki nad zwierzętami jak również uczelnia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ogród zoologiczny w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.”

2. w ust. 2 po słowach *Kierownikiem zakładu leczniczego dla zwierząt, zwanym dalej „kierownikiem zakładu”, może być wyłącznie lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem art. 13* dodaje się: *„Kierownik zakładu obowiązany jest być członkiem okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej, na której obszarze działania znajduje się siedziba kierowanego przez niego zakładu leczniczego dla zwierząt.”*

3. ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakład leczniczy dla zwierząt utworzony i prowadzony przez osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej zajmującą się produkcją zwierząt lub prowadzeniem schronisk dla zwierząt może świadczyć usługi weterynaryjne wyłącznie dla zwierząt hodowanych przez tę osobę lub jednostkę lub przebywających w schronisku, jednak nie może wystawiać certyfikatów o stanie zdrowia tych zwierząt dla celów związanych z obrotem zwierzętami.”

3. Art. 6 ust. 1 ustawy otrzymuje brzmienie:

„1. Zakład leczniczy dla zwierząt posiada stałą siedzibę spełniającą warunki, o których mowa w art. 7-11, wyposażoną odpowiednio do zakresu świadczonych usług weterynaryjnych zgodnie z minimalnymi standardami określonymi na podstawie art.2 ust 3 albo w przypadku weterynaryjnego laboratorium diagnostycznego – dostosowanymi do usług laboratoryjnych.”

4. W art. 9 ustawy

a) nadaje się ust. 2 następujące brzmienie:

„2. Lecznica weterynaryjna zapewnia całodobowe świadczenie usług weterynaryjnych.”

b) dodaje się ust. 2a) w brzmieniu:

„2a. W lecznicy weterynaryjnej usługi świadczy co najmniej czterech lekarzy w tym jeden z tytułem specjalisty w dziedzinie w zakresie usług świadczonych przez lecznicę.”

5. Art. 10 ust. 2 oraz ust. 3 ustawy otrzymują brzmienie:

a) „2. Klinika weterynaryjna zapewnia całodobowe świadczenie usług weterynaryjnych.”

b) „3. W klinice weterynaryjnej usługi weterynaryjne świadczy co najmniej pięciu lekarzy weterynarii, w tym jeden lekarz z tytułem specjalisty w zakresie usług weterynaryjnych świadczonych przez klinikę.”

6. Art. 13 ustawy otrzymuje brzmienie:

„Art. 13

1. Gabinetem weterynaryjnym kieruje lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz co najmniej 2-letni okres pracy w zawodzie lekarza weterynarii w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt.

2. Przychodnią weterynaryjną kieruje lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz co najmniej 3-letni okres pracy w zawodzie lekarza weterynarii w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt.
3. Lecznica weterynaryjną kieruje lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz co najmniej 3-letni okres pracy w zawodzie lekarza weterynarii w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt.
4. Kliniką weterynaryjną kieruje lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz co najmniej 5-letni okres pracy w zawodzie lekarza weterynarii w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt.
5. Weterynaryjnym laboratorium diagnostycznym kieruje lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu oraz co najmniej 3 letni okres pracy w zakresie weterynaryjnej diagnostyki laboratoryjnej.
6. Lekarz weterynarii może kierować tylko jednym zakładem leczniczym dla zwierząt.
7. Kierownik zakładu leczniczego dla zwierząt odpowiada za jego prawidłowe działanie, w szczególności za jego zorganizowanie i funkcjonowanie.”

7. Art. 16 ust. 4 pkt. 4 ustawy otrzymuje brzmienie:

„4) informację o zatrudnionych na podstawie dowolnego stosunku prawnego lekarzach weterynarii wraz ze wskazaniem ich imienia, nazwiska i numeru prawa wykonywania zawodu a także o liczbie pozostałych pracowników, w tym personelu pomocniczego.”

8. W art. 17 ustawy:

1. ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmiot ubiegający się o wpis do ewidencji spełnia wymogi określone w art. 5-11 oraz standardy o których mowa w art. 2 ust. 3, a także posiada wpis, z wyłączeniem podmiotów o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 chyba że obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów, do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo Krajowego Rejestru Sądowego. ”

2. dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. O uzyskanie wpisu w ewidencji nie może ubiegać się podmiot który:

1) jest współnikiem, w tym partnerem, w spółce lub spółkach, które prowadzą łącznie co najmniej 3 zakłady lecznicze dla zwierząt lub

2) prowadzi co najmniej 3 zakłady lecznicze dla zwierząt albo podmiot lub podmioty przez niego kontrolowane w sposób bezpośredni lub pośredni, w szczególności

podmiot lub podmioty zależne w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów, prowadzą co najmniej 3 zakłady lecznicze dla zwierząt lub

3) jest członkiem grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, której członkowie prowadzą łącznie co najmniej 3 zakłady lecznicze dla zwierząt.”

3. ust. 3 pkt. 5 otrzymuje brzmienie:

„5) imię i nazwisko oraz numer prawa wykonywania zawodu kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt”

4. ust. 3 pkt. 6 otrzymuje brzmienie:

„6) informację o zatrudnionych na podstawie dowolnego stosunku prawnego lekarzach weterynarii wraz ze wskazaniem ich imienia, nazwiska i numeru prawa wykonywania zawodu a także o liczbie pozostałych pracowników, w tym personelu pomocniczego.”

5. ust. 3 pkt. 7 otrzymuje brzmienie:

„7) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym z wyłączeniem podmiotów o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 chyba że obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów, o ile przedsiębiorca taki numer posiada, oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP).”

6. dodaje się ust. 5a w brzmieniu następującym:

„5a. Do wniosku o wpis dołącza się pisemne oświadczenie lekarza weterynarii mającego pełnić funkcję kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt o wyrażeniu zgody na pełnienie tej funkcji.”

7. dodaje się ust. 5b w brzmieniu następującym:

„5b. Organ prowadzący ewidencję, uprawniony jest do sprawdzenia, przed dokonaniem wpisu zakładu do ewidencji, spełniania przez wnioskodawcę warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia zakładu leczniczego w tym spełniania standardów o których mowa w art. 2 ust. 3 . Wykazany w toku postępowania sprawdzającego brak spełniania warunków, o których mowa w zdaniu poprzedzającym stanowi podstawę do wyznaczenia, terminu do usunięcia uchybień. Po jego bezskutecznym upływie, bądź w przypadku, gdy uchybienia są tego rodzaju, iż nie nadają się do usunięcia, właściwa okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna prowadząca ewidencję podejmuje uchwałę o odmowie dokonania wpisu do ewidencji. W przypadku wyznaczenia terminu do usunięcia uchybień przepisu ust. 6 i 7 nie stosuje się.”

8. ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Organ prowadzący ewidencję, w terminie 50 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, oraz oświadczeń, o których mowa w ust. 4 i 5a, po sprawdzeniu tych dokumentów dokonuje wpisu do ewidencji oraz wydaje wnioskodawcy zaświadczenie o wpisie, przy czym organ prowadzący ewidencję odmawia dokonania wpisu jeżeli na dzień złożenia wniosku o dokonanie wpisu, liczba mieszkańców w danej gminie, w przeliczeniu na jeden zakład leczniczy dla zwierząt, wynosi mniej niż 5000 osób i odległość od miejsca planowanej lokalizacji zakładu leczniczego dla zwierząt do najbliższego funkcjonującego zakładu leczniczego dla zwierząt, liczona pomiędzy wejściami do zakładów leczniczych dla zwierząt w linii prostej, wynosi mniej niż 500 metrów. Liczbę mieszkańców na dzień złożenia wniosku określa się na podstawie aktualnych danych Głównego Urzędu Statystycznego.”

9. W art. 18 ustawy:

1. ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podmiot prowadzący zakład leczniczy dla zwierząt jest obowiązany zgłosić okręgowej radzie lekarsko-weterynaryjnej zmiany stanu faktycznego i prawnego odnoszące się do tego zakładu, powstałe po dokonaniu wpisu do ewidencji i dotyczące danych podlegających ujawnieniu w ewidencji, w terminie 30 dni od dnia dokonania zmiany z zastrzeżeniem, iż zmiany dotyczące kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt Podmiot prowadzący zakład leczniczy dla zwierząt jest obowiązany zgłosić okręgowej radzie lekarsko-weterynaryjnej niezwłocznie.”

2. dodaje się ust. 1a w brzmieniu następującym:

„1a. W przypadku zmiany stanu faktycznego (w tym w szczególności siedziby zakładu leczniczego lub zmiany kategorii) organ prowadzący ewidencję uprawniony jest do sprawdzenia, przed dokonaniem zmiany wpisu, spełniania przez podmiot prowadzący zakład leczniczy dla zwierząt, warunków wykonywania działalności gospodarczej w zakresie prowadzenia zakładu leczniczego. Przepis art. 17 ust. 5b stosuje się odpowiednio.”

10. Art. 19 ust. 1 ustawy otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku stwierdzenia, że zakład leczniczy dla zwierząt przestał spełniać wymogi określone odpowiednio w art. 5-11, standardy o których mowa w art. 2 ust. 3 lub narusza inne przepisy ustawy albo zostało stwierdzone naruszenie przepisów ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1479 j.t.), okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna wyznacza termin do usunięcia uchybień, a po jego bezskutecznym upływie podejmuje uchwałę o skreśleniu zakładu z ewidencji.”

11. W art. 23 ustawy:

1. ust. 2 pkt. 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) wizytację pomieszczeń zakładu leczniczego dla zwierząt,”

2. ust. 2 pkt. 2

„2) żądania wglądu do dokumentacji wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie związanym z prowadzeniem zakładu leczniczego dla zwierząt w tym dokumentacji świadczonych usług weterynaryjnych.”

12. Art. 25 ust. 2 ustawy otrzymuje brzmienie:

„2. Na podstawie zgłoszenia posiadacza zwierzęcia zakład leczniczy dla zwierząt może świadczyć usługi weterynaryjne poza swoją siedzibą z uwzględnieniem standardów o których mowa w art. 2 ust.3, przy czym obszar terytorialny świadczenia usług weterynaryjnych jest ograniczony do obszaru działania okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej właściwej ze względu na siedzibę zakładu leczniczego dla zwierząt oraz obszaru działania izb sąsiednich względem niej. Świadczenie usług weterynaryjnych na terenie innych izb lekarsko-weterynaryjnych wymaga zgłoszenia tego faktu izbie, na terenie której znajduje się siedziba zakładu leczniczego dla zwierząt. Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna określi w drodze uchwały tryb dokonywania zgłoszenia, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym.”

13. Niezbędne będzie również wprowadzenie przepisów przejściowych w myśl których dotychczas utworzone i prowadzone zakłady lecznicze dla zwierząt będą mogły nadal funkcjonować, przy czym zmiany dotyczące ich działalności w szczególności w zakresie dotyczącym stosunków właścicielskich czy też siedziby zakładu winny być dokonywane zgodnie z nowo wprowadzonymi rozwiązaniami. Do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie nowych rozwiązań dotyczących wniosków o wpis do ewidencji zakładów leczniczych dla zwierząt stosuje się przepisy dotychczasowe.

UZASADNIENIE

Przedmiotem niniejszego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt jest dokonanie zmiany przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 188, z późn. zm.), polegającej na ustanowieniu zasad dotyczących równomiernego rozmieszczenia zakładów leczniczych dla zwierząt, zagwarantowania równego dostępu do usług weterynaryjnych oraz należytego poziomu ich świadczenia.

Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują ograniczeń w tworzeniu zakładów leczniczych dla zwierząt ze względu na ich liczbę na danym obszarze, odległość od innych zakładów, czy też formę prowadzenia działalności. Brak jakichkolwiek zasad odnoszących się w szczególności do uwarunkowań demograficznych lub terytorialnych, powoduje bardzo

szybki wzrost ich liczby. Jednocześnie możliwość posiadania zakładów przez spółki kapitałowe rodzi znaczne problemy przy możliwości sprawowania prawidłowego nadzoru nad ich działalnością. Zjawisko to, występujące w największym natężeniu w dużych miastach, łączy się z powstawaniem wielu bardzo negatywnych następstw rzutujących na możliwość prawidłowego realizowania przez zakłady ich zadań, mając negatywny wpływ m.in. na poziom zdrowia publicznego.

Przykładowo można tu wymienić konsekwencje takie jak:

- 1) niebezpieczeństwo postępującej monopolizacji rynku usług weterynaryjnych w dużych ośrodkach miejskich i przejęcia go przez duże, międzynarodowe podmioty. Niepokojące dane pochodzą z analizy sytuacji mającej miejsce w krajach ościennych gdzie można zaobserwować znikanie z rynku indywidualnych przedsiębiorców prowadzących pojedyncze zakłady lecznicze dla zwierząt. W Polsce na chwilę obecną działa już ponad 7 sieci zakładów leczniczych dla zwierząt.
- 2) likwidacja małych, polskich przedsiębiorców prowadzących zakłady lecznicze dla zwierząt;
- 3) straty dla budżetu państwa w zakresie pozyskiwania podatków dochodowych i podatku od towarów i usług (m. in. brak odpowiedniego nadzoru nad obrotem oraz likwidacja podmiotów płacących podatki w Polsce powodują utratę wpływów podatkowych);
- 4) degradacja roli i znaczenia zawodu lekarza weterynarii;

Projekt ustawy przewiduje, że prawo do utworzenia i prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt będzie posiadał:

- 1) lekarz weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu, o którym mowa w art. 2 i art. 2a ustawy z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą;
- 2) spółka cywilna, spółka jawna lub spółka partnerska, której przedmiotem działalności jest świadczenie usług weterynaryjnych, i w której wspólnikami (partnerami) są wyłącznie lekarze weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu, o którym mowa w pkt 1.
- 3) państwowa jednostka organizacyjna lub prawna w tym w szczególności prowadząca działalność w zakresie ochrony zdrowia zwierząt lub opieki nad zwierzętami jak również uczelnia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ogród zoologiczny w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Projekt zakłada, że przyjęta w ustawie o zakładach leczniczych dla zwierząt, całkowicie liberalna regulacja w zakresie określenia podmiotów uprawnionych do utworzenia i prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt, jest niewłaściwa. Doświadczenia wynikające z kilkunastoletniego obowiązywania ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt dowodzą, że obecne regulacje prawne nie gwarantują należytej realizacji celów i zasad

funkcjonowania zakładów leczniczych dla zwierząt.

Zakłady prowadzone przez podmioty niebędące lekarzami weterynarii niejednokrotnie nie przestrzegają zakazu reklamy działalności. Podejmowane są kolejne próby omijania zakazu przez umieszczanie w firmach przedsiębiorców lub w nazwach zakładów zwrotów reklamowych lub wskazujących na niewłaściwą kategorię zakładu.

Przed wszystkim, zaznaczyć należy, że nie stworzono odpowiednich mechanizmów prawnych, które pozwalałyby na harmonijne godzenie celów i zasad działania zakładu leczniczego dla zwierząt z celami i zasadami działania przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą.

Występujący w ten sposób dualizm celów prowadzonej działalności, tj. zarobkowego celu działalności gospodarczej oraz społecznego celu w postaci ochrony zdrowia zwierząt oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego i środowiska, stanowi źródło i przyczynę wszelkich nieprawidłowości w funkcjonowaniu zakładów leczniczych dla zwierząt. Projekt zakłada, że powierzenie prowadzenia zakładów przede wszystkim lekarzom weterynarii, którzy posiadają odpowiednie wykształcenie, doświadczenie zawodowe oraz ustalone i skodyfikowane zasady etyki zawodowej spowoduje, że zawsze zadania ochrony zdrowia zwierząt oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego i środowiska będzie realizowane przez zakłady, jako priorytetowe, a jakiegokolwiek inne jej aktywności nie będą negatywnie wpływać na jakość usług weterynaryjnych. Projekt ustawy, nie znosząc zasady, że zakłady prowadzą przedsiębiorcy, wprowadza konstrukcje i mechanizmy, które zagwarantują właściwą hierarchię realizacji celów tego typu działalności. Bezsprzeczną okolicznością, jest to, że lekarz weterynarii, jako osoba wykonująca medyczny zawód zaufania publicznego, prowadzi swą działalność nie tylko w celu osiągnięcia zysków, ale także, aby realizować swe obowiązki zawodowe. Prywatny interes związany z osiągnięciem zysków jest zatem ograniczany przez wykształcenie, doświadczenie zawodowe i odpowiedzialność, jaka ciąży na lekarzu weterynarii, zważywszy że ewentualne naruszenie przepisów prawnych lub zasad etyki zawodowej nie tylko obniża wartość jego inwestycji, ale także podważa jego byt zawodowy.

Projektowane rozwiązania znajdują swoje wzorce w obowiązującym prawie, które dotyczy innych zawodów zaufania publicznego. W art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, spółki, w których można wykonywać zawód adwokata to wyłącznie spółki: cywilne, jawne, partnerskie, komandytowe lub komandytowo-akcyjnej, w których wspólnikami lub komplementariuszami są adwokaci, radcowie prawni, rzecznicy patentowi, doradcy podatkowi lub prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie przepisów ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej. Analogiczna regulacja zawarta jest w art. 8 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, grupowe praktyki lekarzy, lekarzy dentyków oraz pielęgniarek i położnych mogą być prowadzone w formie spółki, cywilnej, spółki jawnej lub spółki partnerskiej. Najlepszym jednak przykładem tego typu rozwiązań jest niedawno dokonana nowelizacja ustawy z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne, która weszła

w życie pod koniec czerwca 2017 r. Nowelizacja wprowadziła zasadę w myśl której nową aptekę może prowadzić tylko farmaceuta lub farmaceuci w ramach wybranych spółek osobowych (tzw. „Apteka dla Aptekarza”), dodatkowo przewidziano również kryteria geograficzno-demograficzne które muszą być spełnione przy powstawaniu nowych aptek, a więc 3 tys. mieszkańców w danej gminie na jedną aptekę oraz odległość między sąsiadującymi placówkami, która powinna wynieść co najmniej 500 metrów. Przyjęte w nowelizacji ustawy z dnia 6 września 2001 r. prawo farmaceutyczne rozwiązania są analogiczne z tymi postulowanymi przez samorząd lekarzy weterynarii.

Lekarz weterynarii wykonujący zawód zaufania publicznego wypełnia swoje obowiązki zawodowe, zgodnie z posiadaną wiedzą i Kodeksem Etyki Lekarza Weterynarii. Gwarantuje jakość świadczonych usług weterynaryjnych, co w konsekwencji zapewnia należyty poziom ochrony zdrowia zwierząt oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego i środowiska.

Przesłanki materialne i formalne wprowadzenia ograniczeń działalności gospodarczej określa art. 22 i art. 31 ust. 3 Konstytucja RP. Ograniczenie wolności działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 22 Konstytucji, należy interpretować systemowo. Podlega ono regułom ogólnym, dotyczącym ograniczenia wszystkich wolności i praw konstytucyjnych. Przesłanki materialne tych ograniczeń normuje art. 31 ust. 3 Konstytucji, stanowiąc również, że „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie”. Do ograniczenia wolności działalności gospodarczej odnoszą się zawarte w powyższym przepisie: nakaz proporcjonalności i konieczności ograniczenia ("tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie" dla ochrony wskazanych wyżej wartości) oraz zakaz naruszania istoty wolności i praw.

Przepis art. 22 Konstytucji RP przewiduje: wymóg formalny ograniczenia wolności działalności gospodarczej, zgodnie z którym ograniczenie to jest dopuszczalne „tylko w drodze ustawy”, oraz dodatkową przesłankę materialnoprawną wspomnianego ograniczenia: „tylko ze względu na ważny interes publiczny” (zob. też wyroki TK z 26 marca 2007 r., sygn. K 29/06, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 30, oraz 8 lipca 2008 r., sygn. K 46/07, OTK ZU nr 6/A/2008, poz. 104). Podczas ustalania znaczenia "ważnego interesu publicznego" muszą być brane pod uwagę inne regulacje konstytucyjne, a także hierarchia wartości wynikająca z zasady demokratycznego państwa prawnego. Do kategorii „interesu publicznego” należy zaliczyć także te wartości, które są wskazane w art. 31 ust. 3 Konstytucji (vide: wyrok z 17 grudnia 2003 r., sygn. SK 15/02, OTK ZU nr 9/A/2003, poz. 103).

Konieczność limitowania wolności gospodarczej jest uzasadniona, o ile ustanawiane ograniczenia są zgodne z zasadą proporcjonalności, a więc:

- 1) zastosowane środki prowadzą do zamierzonych celów;
- 2) są niezbędne dla ochrony interesu, z którym są powiązane;
- 3) skutki ograniczeń są proporcjonalne do ciężarów nakładanych na obywatela.

Z zasady proporcjonalności wynika wymóg doboru takiego środka ograniczenia

wolności lub praw, który służyłby osiągnięciu zamierzonego celu, z uwzględnieniem postulatu adekwatności. W pojęciu „ograniczenia koniecznego” zawiera się nie tylko materialnoprawne określenie treści ograniczenia, ale też dopuszczalność stosowania środków niezbędnych dla zapewnienia respektowania owego ograniczenia przez adresatów normy ograniczającej (zob. np. wyrok TK z 5 czerwca 2014 r., sygn. K 35/11).

Rozważając przesłanki dopuszczalności ograniczenia wolności gospodarczej uwzględnić należy art. 20 Konstytucji RP, zgodnie z którym społeczna gospodarka rynkowa „stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej”. W ujęciu art. 20 Konstytucji RP społeczna gospodarka rynkowa stanowi więc nie tylko określony model ekonomiczny, ale także pożądaný przez ustrojodawcę obraz ładu społecznego.

Koncepcja społecznej gospodarki rynkowej zakłada, że państwo może ingerować w stosunki gospodarcze, aby łagodzić skutki mechanizmów rynkowych w celu utrzymania równowagi makroekonomicznej, programować i prognozować rozwój gospodarczy w skali makroekonomicznej, inspirować uczestników rynku do uwzględniania w swych działaniach także interesu państwowego, kreować działania równoważące rynek, a także pełnić funkcje ogólnospołeczne. Państwo może korygować prawa rynku w celu realizacji określonych potrzeb społecznych, niemożliwych do spełnienia przy swobodnym funkcjonowaniu praw rynkowych.

Pojęcie „społecznej gospodarki rynkowej” zakłada również „przyjęcie współodpowiedzialności państwa za stan gospodarki w postaci wymogu podejmowania działań, których celem jest łagodzenie społecznych skutków funkcjonowania gospodarki rynkowej” (wyrok TK z 30 stycznia 2001 r., sygn. K 17/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 4). Trybunał wielokrotnie wyjaśniał, że szerszy niż w wypadku innych wolności i praw konstytucyjnych, zwłaszcza wolności i praw osobistych i politycznych, zakres dopuszczalności ograniczeń wolności działalności gospodarczej wynika z:

- odpowiedzialności państwa za funkcjonowanie wolnorynkowych mechanizmów gospodarczych;
- potrzeby uwzględniania interesów państwa lub społeczeństwa, a także z charakteru gospodarki w państwie współczesnym.

Zdaniem Trybunału: „działalność gospodarcza, ze względu na jej charakter, a zwłaszcza na bliski związek zarówno z interesami innych osób, jak i interesem publicznym może podlegać różnego rodzaju ograniczeniom w stopniu większym niż prawa i wolności o charakterze osobistym bądź politycznym. Istnieje w szczególności legitymowany interes państwa w stworzeniu takich ram prawnych obrotu gospodarczego, które pozwolą zminimalizować niekorzystne skutki mechanizmów wolnorynkowych, jeżeli skutki te ujawniają się w sferze, która nie może pozostać obojętna dla państwa ze względu na ochronę powszechnie uznawanych wartości” (wyrok TK z 8 kwietnia 1998 r., sygn. K 10/97, OTK ZU nr 3/1998, poz. 29).

Mając na uwadze powyższe zapatrywania Trybunału Konstytucyjnego uznać należy, że

wszystkie przesłanki materialne i formalne zostały spełnione.

Niewątpliwie ograniczenia w zakresie tworzenia i prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt wprowadzone byłoby w drodze ustawy co jest wymogiem formalnym.

Oprócz powyższego wprowadzenie ograniczeń uzasadnione jest ważnym interesem publicznym.

Odnosząc się do poszczególnych zaproponowanych zmian zauważyć należy:

Ad. 1 Projektu nowelizacji:

Potrzeba powierzenia Krajowej Radzie Lekarsko-Weterynaryjnej uprawnienia do ustalania w drodze uchwały minimalnych standardów usług weterynaryjnych świadczonych przez lekarzy weterynarii, w ramach działalności zakładu leczniczego dla zwierząt przy uwzględnieniu rodzaju zakładu leczniczego, w tym poprzez określenie niezbędnego personelu, wyposażenia i sprzętu, a także koniecznych pomieszczeń do należytego wykonania określonej usługi leczniczej wynika z ciągle i bardzo dynamicznie zmieniającej się wiedzy z zakresu medycyny weterynaryjnej jak również jeszcze szybciej zmieniających się możliwości technicznych. Mając na uwadze ustawowy obowiązek sprawowania nadzoru przez izby lekarsko-weterynaryjne nad wykonywaniem przez członków samorządu lekarzy weterynarii oraz dbania by usługi weterynaryjne świadczone były na należytych, odpowiednim względem aktualnej wiedzy medycznej w zakresie weterynarii poziomie, niezbędne jest wyposażenie samorządu lekarzy weterynarii, a konkretnie Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej w środki pozwalające na wypełnienie ustawowych obowiązków. Jest to tym istotniejsze, że rozporządzenia wydane w oparciu o ustawę o zakładach leczniczych dla zwierząt a regulujące wymogi dla pomieszczeń poszczególnych rodzajów zakładów leczniczych dla zwierząt nie zmieniały swego brzmienia praktycznie od momentu wejścia w życie, to jest od 2004r. , natomiast sposób świadczenia usług weterynaryjnych cały czas, choćby ze względu na zmieniające się możliwości techniczne, ewoluuje.

Ad. 2 Projektu nowelizacji:

Okręgowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna sprawuje nadzór nad właściwym wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii w granicach interesu publicznego dla jego ochrony. Nadzorowi temu podlegają wyłącznie lekarze weterynarii posiadający prawo wykonywania zawodu na terenie działania danej okręgowej rady. Dwudziestoletnie doświadczenie samorządu wskazuje, że w przypadku gdy właścicielem zakładu jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej a nie będąca lekarzem weterynarii, zmusza ona swymi decyzjami zatrudnionych tam lekarzy weterynarii i personel średni do realizowania strategii biznesowych opieki nad stadami zwierząt konsumpcyjnych, znacznie odbiegającymi od zasad racjonalnego stosowania leków weterynaryjnych w tym antybiotyków, hormonów i chemioterapeutyków w trosce o ich ochronę a tym samym ochronę zdrowia publicznego. Personel takich zakładów z zasady nie bierze również udziału w akcjach zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w tym chorób odzwierzęcych,

realizowanych przez Inspekcję Weterynaryjną, które służą rzeczywistej ochronie zdrowia obywateli. Tego typu zakłady lecznicze realizują więc wyłącznie cele biznesowe swoich właścicieli i faktycznie działają poza kontrolą organu rejestrowego jakim jest Okręgowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna. Ich ekspansywne działania na rynku usług weterynaryjnych oparte o dumping cenowy, niedozwoloną reklamę i handel lekami a nie usługą leczniczą powodują obumieranie istniejących na tym terenie małych praktyk weterynaryjnych. Mając powyższe na względzie Krajowa Rada Lekarsko-Weterynaryjna wnosi o wprowadzenie nowego brzmienia art. 5 ust 1 jak w projekcie.

Ad. 3 Projektu nowelizacji:

Proponowana zmiana jest konsekwencją zmian wprowadzanych w punkcie 1 nowelizacji.

Ad. 4 i 5 Projektu nowelizacji:

Zmiana zaproponowana w tym punkcie projektu nowelizacji wynika z konieczności zapewnienia należytej obsady osobowej zakładów leczniczych dla zwierząt w rodzaju lecznica weterynaryjna oraz klinika weterynaryjna, niezbędnej do całodobowego świadczenia usług weterynaryjnych, oraz precyzuje iż tego typu zakłady lecznicze z mocy ustawy zobowiązane są do całodobowego świadczenia usług weterynaryjnych. Obecny zapis (art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 2 ustawy zlz) wskazujący, że lecznica/ klinika weterynaryjna zapewnia całodobową obserwację i leczenie zwierząt budził wątpliwości przy interpretacji, podczas gdy, w ocenie Krajowej Rady Lekarsko-Weterynaryjnej nie powinna budzić dyskusji konieczność działania tak wyspecjalizowanych jednostek w trybie całodobowym. Z sygnałów docierających do Krajowej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej wynika, iż częstokroć lecznicze lub kliniki weterynaryjne nie wypełniają obowiązku wynikającego odpowiednio z art. 9 ust. 2 lub art. 10 ust. 2 ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt i zdarza się, iż nie zapewniają całodobowej obserwacji i leczenia zwierząt. Główną przyczyną jest niewystarczająca obsada osobowa, proponowana zmiana ma na celu uzdrowienie tego stanu rzeczy.

Ad. 6 Projektu nowelizacji:

Z art. 13 ust. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt wynika, że lekarz weterynarii może kierować tylko jednym zakładem leczniczym dla zwierząt. Logicznym dopełnieniem powyższego jest zatem wprowadzenie normy prawnej, która pośrednio wynika z art. 20 ust. 1 pkt 4 mówiącego, że okręgowa rada lekarsko-weterynaryjna skreśla z ewidencji zakład leczniczy dla zwierząt utworzony i prowadzony przez osobę fizyczną będącą lekarzem weterynarii w przypadku skreślenia lekarza weterynarii z rejestru członków okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej z przyczyn innych niż wymienione w pkt 1 i 3. Zatem należy podkreślić, iż z przepisów prawnych wynika, że w celu umożliwienia okręgowym izbom lekarsko-weterynaryjnym sprawowania należytego nadzoru nad prawidłowym wykonywaniem zawodu lekarza weterynarii i nadzoru nad funkcjonowaniem zakładów leczniczych dla zwierząt na terenie swojego działania właściwym zasadnym jest, aby jurysdykcja nad właścicielem zakładu leczniczego dla zwierząt oraz nad kierownikiem zakładu leczniczego dla zwierząt była w jednym ręku, co w wymiarze praktycznym przekłada się na ujawnieniu danych zarówno lekarza weterynarii jak i właściciela zakładu leczniczego

dla zwierząt we właściwych rzeczowo i tożsamych terytorialnie ewidencjach: rejestrze lekarzy weterynarii prowadzonym przez okręgową izbę lekarsko-weterynaryjną oraz w ewidencji zakładów leczniczych dla zwierząt.

Wprowadzenie 2-letniego stażu pracy w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt dla kierownika zakładu leczniczego w rodzaju gabinet weterynaryjny oraz zwiększenie do 3 lat stażu pracy wymaganego od kierownika zakładu leczniczego w rodzaju przychodnia weterynaryjna lub lecznicza weterynaryjna uzasadnia potrzeba zapewnienia należytego, możliwie jak najwyższego poziomu świadczenia usług lekarsko-weterynaryjnych oraz właściwego nadzoru merytorycznego nad absolwentami uczelni weterynaryjnych przy uwzględnieniu stale rosnącej ich liczby. Należy także pamiętać o stale rosnącej ilości negatywnych ocen poziomu przygotowania zawodowego absolwentów uczelni weterynaryjnych ze strony środowiska praktykujących lekarzy weterynarii. Koresponduje z tym wzrost ilości spraw kierowanych do rzecznika odpowiedzialności zawodowej i rozpatrywanych przez sądy lekarsko-weterynaryjne, dotyczących błędów popełnianych przez młodych adeptów zawodu. Niezrozumiała rzeczą jest, iż przy obecnym brzmieniu ustawy w odniesieniu do gabinetów weterynaryjnych dopuszczalnym jest otwarcie zakładu leczniczego przy jednoczesnym braku zapewnienia posiadania doświadczenia zawodowego przez kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt. Z tego względu uzasadnione jest ustalenie 2-letniego stażu pracy w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt dla kierownika gabinetu weterynaryjnego oraz ustalenie wymogu 3-letniego stażu pracy w zakresie profilaktyki i terapii zwierząt w stosunku do kierowników przychodni i lecznic weterynaryjnych.

Ad. 7 Projektu nowelizacji:

Rozszerzenie katalogu danych o osobach, w tym w szczególności lekarzach weterynarii, zatrudnionych w zakładach leczniczych dla zwierząt, przekazywanych do ewidencji tychże zakładów pozwoli na pełniejsze i skuteczniejsze sprawowanie nadzoru nad prawidłową działalnością zlz-ów, zwłaszcza pod kątem należytej obsady osobowej pod kątem jej dostosowania do zakresu świadczonych usług.

Ad. 8 Projektu nowelizacji:

Proponowana w art. 17 ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt zmiana wynika z dotychczasowych doświadczeń samorządu lekarzy weterynarii wskazujących, że w obecnym porządku prawnym rola rady okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej przy rejestracji nowych zakładów leczniczych dla zwierząt (dalej ZLZ) jest iluzoryczna. W chwili obecnej okręgowa rada, po wypełnieniu warunków formalnych przez wnioskodawcę, dokonuje rejestracji ZLZ na podstawie oświadczenia zainteresowanego, nie mając rzeczywistej wiedzy co do tego, w jakim stanie technicznym, wyposażenia, logistycznym jest nowo tworzony ZLZ. Kontrola spełnienia warunków, jakim musi sprostać ZLZ, następuje już do podjęcia przez Radę uchwały o jego zarejestrowaniu. Taka sytuacja rodzi ryzyko rejestracji ZLZ niespełniającego wymogów ustawowych, a przez to może rzutować na jakość świadczonych przez ten ZLZ usług weterynaryjnych. O ile w przypadku uchybień usuwalnych kwestia ta nie jest tak poważna, o tyle w przypadku uchybień nieodwracalnych – np. dotyczących warunków technicznych lokalu które dają się skorygować – powoduje, że okręgowa rada, podejmując

uchwałę o rejestracji ZLZ, nie mając wiedzy o tym, że ZLZ nie spełnia kryteriów ustawowych i określonych w przepisach wykonawczych, naraża klientów oraz podmioty trzecie korzystające z usług danego ZLZ na to, że wykonana na ich rzecz usługa udzielona będzie w lokalu i przy użyciu sprzętu niespełniającego wymagań. Wydając uchwałę o rejestracji okręgowa rada niejako potwierdza zgodność z prawem funkcjonowania ZLZ, uchwała okręgowej rady wpisująca zakład do ewidencji powinna być gwarancją, iż spełnia on wszelkie warunki niezbędne do właściwego świadczenia usług weterynaryjnych. Tymczasem rejestrowany ZLZ od samego początku może nie spełniać norm funkcjonowania określonych przepisami prawa. Logicznym wydaje się więc rozwiązanie, iż kontrola ZLZ dokonywana przez wybranych członków Rady powinna mieć miejsce w okresie pomiędzy datą złożenia wniosku o rejestrację, a datą podjęcia uchwały w przedmiocie rejestracji ZLZ. W przypadku nie spełnienia wymagań przez organ założycielski ZLZ, w czasie przed podjęciem uchwały kontrola ZLZ umożliwiłaby usunięcie ewentualnych uchybień i następnie dokonanie rejestracji ZLZ spełniającego wszystkie wymagane przepisami prawa wymogi. Z kolei w przypadku stwierdzenia uchybień takiego rodzaju, że nie mogą być one sanowane, kontrola skutecznie uniemożliwi rejestrację takiego ZLZ i uchroni usługobiorców przed skutkami niewłaściwie wykonanych usług weterynaryjnych. Powyższe ma również zastosowanie do istotnych zmian wpisów do ewidencji.

Z kolei wprowadzane przy tworzeniu nowych zakładów leczniczych dla zwierząt ograniczenia terytorialne i demograficzne ma w założeniu stymulować powstawanie zlz-ów na obrzeżach miast a przez to zwiększać dostępność świadczonych usług weterynaryjnych. Przewidziane w projekcie wartości 5000 osób na jeden zakład leczniczy dla zwierząt oraz odległość 500 metrów liczona pomiędzy wejściami do zakładów leczniczych dla zwierząt w linii prostej pozwolą z jednej strony na zachowanie przez zakłady lecznicze dla zwierząt dochodowości prowadzonej przez siebie działalności a z drugiej zapewnią bardziej równomierne rozłożenie w terenie zakładów leczniczych dla zwierząt co przełoży się na lepszą dostępność usług weterynaryjnych.

Ad. 9 Projektu nowelizacji:

Wprowadzenie w art. 18 ust. 1 skróconego terminu do zgłoszenia zmiany dotyczącej osoby kierownika zakładu leczniczego dla zwierząt wynika z powtarzających się przypadków zgłaszania tego typu zmian z dużym opóźnieniem co czyni ewidencję nieaktualną. Z kolei nowo dodany ust. 1a jest konsekwencją wcześniej wprowadzanych zmian i ma za zadanie zapewnić, że na każdym etapie swej działalności zakłady lecznicze dla zwierząt będą spełniać wymogi stawiane przed podmiotami świadczącymi usługi weterynaryjne.

Ad. 10 Projektu nowelizacji:

Zmiany w pierwszej części art. 19 ust. 1 ustawy zlz są konsekwencją wczesniej wprowadzonych rozwiązań a zmiana wyrazu „izba” na wyraz „rada” jest uzasadnione tym, że ewidencję zakładów leczniczych dla zwierząt i kontrolę zakładów prowadzi nie izba lekarsko-weterynaryjna jako osoba prawna lecz jej organ – rada okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej.

Ad. 11 Projekt nowelizacji:

Niewielkie rozszerzenie uprawnień kontrolnych o możliwość wizytacji pomieszczeń zakładu leczniczego dla zwierząt (a nie tylko pomieszczeń w których świadczone są usługi weterynaryjne) oraz wgląd do dokumentacji wykonywanej działalności gospodarczej w zakresie związanym z prowadzeniem zakładu leczniczego dla zwierząt pozwoli na rzeczywiste i kompletne sprawowanie nadzoru nad zakładami leczniczymi dla zwierząt w tym należytym poziomie świadczonych usług, odpowiednim wyposażeniem czy gospodarką lekową.

Ad. 12 Projekt nowelizacji:

Mając na uwadze, że usługi weterynaryjne powinny być co do zasady świadczone w stacjonarnej siedzibie zakładu leczniczego dla zwierząt dysponującej należycie wyposażonymi pomieszczeniami spełniającymi wskazane prawem wymogi a świadczenie usług tego typu usług podlega szczególnemu nadzorowi zmiany wprowadzane w treści art. 25 ust. 2 ustawy o zakładach leczniczych dla zwierząt należy uznać za niezbędne. Wprowadzają one jasne, przejrzyste reguły świadczenia usług weterynaryjnych poza obszarem działania okręgowej izby lekarsko-weterynaryjnej w której siedzibę posiada dany zakład leczniczy dla zwierząt. Proponowane zmiany sprawią, że dzięki większej wiedzy okręgowych izb lekarsko-weterynaryjnych o świadczonych na obszarze ich działania usługach weterynaryjnych będą one mogły w sposób odpowiedni i efektywny dbać o należyty poziom świadczenia tychże usług i sprawować nadzór nad działalnością zakładów leczniczych dla zwierząt.